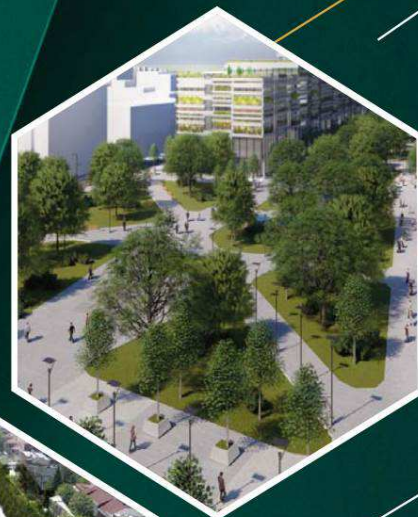
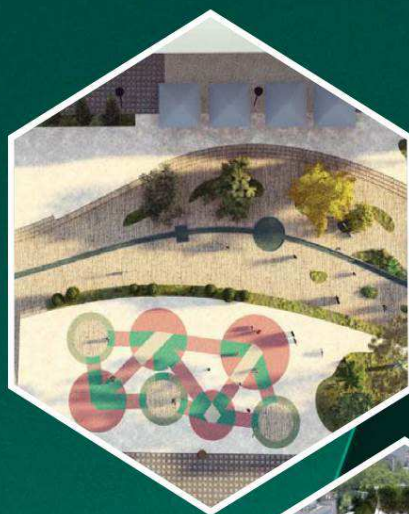

МЕЂУНАРОДНИ ОПШТИ ЈАВНИ КОНКУРС ЗА ИЗРАДУ ИДЕЈНОГ
УРБАНИСТИЧКО-АРХИТЕКТОНСКОГ РЈЕШЕЊА ЦЕНТРАЛНЕ ПЕШАЧКЕ ЗОНЕ У БАЊОЈ ЛУЦИ

КОНАЧНИ ИЗВЈЕШТАЈ КОНКУРСНЕ КОМИСИЈЕ

Новембар 2019, Бањалука

Република Српска
Град Бања Лука
Градоначелник
Градска управа
Одјељење за просторно уређење

Број: 03-404-314/19
Дана, 20.11.2019. године

На основу Одлуке инвеститора/уговорног органа Одјељење за просторно уређење покренуло је поступак јавне набавке и у складу са одредбама Упутства о организовању и провођењу конкурса из области архитектуре и урбанизма ("Сл.гл. Града Бањалука", број 6/18) организовало активности на провођењу

МЕЂУНАРОДНОГ ОПШТЕГ ЈАВНОГ КОНКУРСА
ЗА ИЗРАДУ ИДЕЈНОГ УРБАНИСТИЧКО-АРХИТЕКТОНСКОГ РЈЕШЕЊА ЦЕНТРАЛНЕ
ПЈЕШАЧКЕ ЗОНЕ У БАЊОЈ ЛУЦИ

Рјешењем Градоначелника Града Бањалука број 12-Г-1248/19 од 10.04.2019. године именована је Конкурсна комисија за израду идејног урбанистичко-архитектонског рјешења централне пјешачке зоне у Бањој Луци, у следећем саставу:

- 1) Мр Игор Радојичић, дипл.инж.ел, председник
- 2) Проф. Иван Рашковић, дипл.инж.арх, замјеник председника
- 3) Ренато Ризи (Renato Rizzi), дипл.инж.арх, члан
- 4) Проф др Бранкица Милојевић, дипл.инж.арх, члан
- 5) Доц. др Огњен Шукало, дипл.инж.арх, члан
- 6) Александар Бобић, дип.инж.пејзаж.арх, члан
- 7) Др Невена Предојевић, дипл.инж.арх, члан

Замјенски чланови :

- 1) Проф. др Милијана Окиљ, дипл.инж.арх.,
- 2) Невена Шљивић Бабић, дипл.инж.арх.,

Стручни извјестиоци :

- 1) Љиљана Звонар, дипл.инж.арх.
- 2) Јасна Шакотић, дипл.инж.арх.

Секретар :

- 1) Маја Смиљанић, дипл.правник

Именовани члан Комисије, господин Ренато Ризи обавијестио је 06.11.2019.године уговорни орган да неће бити могућности учествовати у раду Конкурсне комисије, те је уместо њега замјенски члан Милијана Окиљ, преузела права и обавезе дефинисане Рјешењем о именовању.

У складу са чл.45. Упутства о организовању и провођењу конкурса из области архитектуре и урбанизма ("Сл.гл. Града Бањалука", број 6/18), Конкурсна комисија је сачинила:

КОНАЧНИ ИЗВЈЕШТАЈ

о радовима пристиглим на међународни општи јавни конкурс
за израду идејног урбанистичко-архитектонског рјешења централне пјешачке
зоне у Бањој Луци

Конкурсна комисија је у циљу припреме конкурса одржала два неформална састанка (24.04. и 05.06.2019. године) на којима су усаглашавани основни елементи расписа конкурса, те су заједно са расписивачем припремани и израђени Програм и Услови конкурса.

Након усаглашавања свих елемената одржан је први радни састанак дана 01.07.2019. године на којем су верификовани Програм и Услови конкурса од стране Конкурсне комисије.

Обавјештење о конкурс у објављено је дана 17.07.2019. године на порталу Агенције за јавне набавке Босне и Херцеговине, у ДН „Еуроблиц“ и „Независне новине“, те на званичној интернет страници Града Бањалука.

Конкурс је такође, објављен на интернет страницама:

1) https://www.archdaily.com/	
2) https://bustler.net/	
3) http://www.sacg.me/	Савез архитеката Црне Горе
4) https://uha.hr/	Удружење хрватских архитеката
5) http://www.d-a-z.hr/	Друштво архитеката Загреб
6) https://www.zaps.si/index.php	Удружење архитеката из Словеније
7) https://www.dab.rs , https://www.u-a-s.rs	Удружење архитеката Србије
8) https://www.dan.org.rs	Друштво архитеката Ниша
9) https://dans.org.rs	Друштво архитеката Новог Сада
10) http://www.drustvo-dal.si/	Друштво архитеката Љубљане
11) https://www.zaps.si/	Савез архитеката Словеније
12) http://www.en.dab.rs/	Друштво архитеката Београда
13) https://aabh.ba/	Асоцијација архитеката у БиХ

За учеснике конкурса биле су предвиђене двије награде и откуп у износима:

- прва награда **24.000,00 EUR** (противвриједност у КМ),
- друга награда **8.500,00 EUR** (противвриједност у КМ) и
- откуп **1.800,00 EUR** (противвриједност у КМ).

Конкурс је био отворен од 17.07.2019. године, рок за постављање питања био је 21.08.2019. године, а рок за предају конкурсних радова био је 31.10.2019. године до 23:59 (GMT+1) часова.

У предвиђеном року, дефинисаном од стране расписивача, а у складу са Упутством о организовању и провођењу конкурса из области архитектуре и урбанизма, од стране заинтересованих лица постављено је укупно 14 (четрнаест) питања, на које је Конкурсна комисија благовремено одговорила.

Дана, 01.11.2019. године одржан је други радни састанак Конкурсне комисије, приликом којег је Замјеник предједника комисије обавијестио остале чланове да је, у складу са расписом општег јавног конкурса за израду идејног урбанистичко-архитектонског рјешења

централне пјешачке зоне у Бањој Луци уговорном органу, до задатог рока, дигитално на линк [www.banjaluka.rs.ba/konkurs-centralna-gradska-zona;\(en.banjaluka.rs.ba/city-centre-design-banjaluka2024\)](http://www.banjaluka.rs.ba/konkurs-centralna-gradska-zona;(en.banjaluka.rs.ba/city-centre-design-banjaluka2024)), stiglo укупно 12 (дванаест) конкурсних радова под шифрама аутора: "SA22022"; "77111TW"; "91871FU"; "12241BD"; "21218BC"; "2SL5321"; "19593MA"; "70842DM"; "77707AA"; "23370PM"; "23613AA" и "73765AA" (који је пристигао са минималним закашњењем од једног минута).

Конкурсна комисија се сложила да минимална одступања нису основ за дисквалификацију рада, обзиром да су у питању специфични технички процеси (трајање upload-a).

За радове који су предати прописно и у року, приступило се отварању и нумерација истих додјељивањем редних бројева према редослиједу пристизања. За сваки рад је провјерен број пристиглих прилога.

Преглед пристиглих радова Стручни извјестиоци су извршили у периоду од 02.11.2019. године до 13.11.2019. године.

На трећем радном састанку који је одржан дана 14.11.2019. године Конкурсној комисији је од стране стручних извјестилаца поднесен Извјештај у писаном облику и усмено образложен сваки рад појединачно (прилог: Извјештај о приспјелим радовима на међународни општи јавни конкурс за израду идејног урбанистичко-архитектонског рјешења централне пјешачке зоне у Бањој Луци, новембар 2019.године).

На истом састанку Конкурсна комисија је размотрила свих 12 конкурсних радова и сваки појединачно анализирала са становишта утврђених критерија и услова дефинисаних Расписом и Програмом конкурса, те констатовала:

1. да право учешћа имају сви пристигли конкурсни радови од броја 1 до броја 12;
2. да у пристиглим конкурсним радовима нема прилога који требају бити искључени из оцјењивања.

На четвртном радном састанку, који је одржан дана 15.11.2019.године Конкурсна комисија је договорила методологију даљег рада на вредновању конкурсних радова како би се због комплексности и потребе разматрања пет амбијенталних цјелина у сваком појединачном раду постигла ефикасност уз квалитетан одабир радова, прво у ужи круг, а потом за коначну одлуку о избору најбољих конкурсних рјешења.

Како је један од оријентира за рад Комисије био да се приликом одлучивања неће толерисати рјешења која у радикалној мјери одступају од регулационог плана то су из даљег разматрања и вредновања елиминисани :

- Рад под редним бројем **1** - шифра аутора: "SA22022", из разлога што је аутор излазећи из оквира програмског задатка предвидио радикалне измјене планских рјешења, која су због занемаривања постојећег стања на терену, као и објеката културно-историјског наслеђа, непроводива. Рјешење је као идеја интересантно и дјелује естетски у простору, али не за ово поднебље.
- Рад под редним бројем **3** - шифра аутора: "91871FU", из разлога што аутор није понудио ни у једном амбијенту допринос – идеју која се тражила расписом конкурса, а посебно што архитектура објеката из понуђеног рјешења није у складу са архитектуром објеката културно- историјског наслеђа.

Након првог круга елиминације радова приступило се разматрању осталих радова компаративном анализом појединачних амбијената. Детаљном анализом, вредновањем и оцјеном понуђених рјешења по амбијентима, Конкурсна комисија је у ужи избор изабрала шест конкурсних радова, и то:

- рад под редним бројем **2**, шифра аутора : "77111TW" (за амбијенте 2 и 5),
- рад под редним бројем **4**, шифра аутора: "12241BD" (за амбијент 1),
- рад под редним бројем **6** шифра аутора: "2SL5321" (за амбијент 5),
- рад под редним бројем **8** шифра аутора: "70842DM" (за амбијенте 2,4 и 5)
- рад под редним бројем **9** шифра аутора: "77707AA" (за амбијент 4)
- рад под редним бројем **12** шифра аутора: "73765AA" (за амбијент 1).

Конкурсна комисија је закључила да у анализи појединачних амбијенталних цјелина, амбијент 3 није потребно посебно разматрати (већ интегрисано са амбијентом 4) обзиром да су аутори у радовима требали задржати постојеће стање без, или са минималним интервенцијама.

У оцјењивању радова Комисија је у склопу критерија оцјењивања посебно вредновала иновацију и идеју понуђених рјешења, али и могућност њихове реализације у ближој перспективи, анализирајући амбијенте појединачно, као и интегрисане амбијенте који чине повезане карике низа.

Након оцјене и бодовања конкурсних радова из ужег избора, те рангирања радова према квалитету понуђених рјешења, Конкурсна комисија је на петом радном састанку одржаном дана 20.11.2019.године, уважавајући сврху конкурса, циљ конкурсног задатка као и критеријуме оцјењивања, једногласно одлучила да не додијели прву награду, јер ниједно рјешење није осигурало јединствен квалитет и цјеловитост, како у погледу функционалности, одрживости, рационалности реализације и будуће употребе и одржавања, тако и са аспекта обликовања, материјализације и програмских садржаја.

Разлози због којих се није могла додијелити прва награда сагледавају се у сљедећем:

- Сложеност и обим програмског задатка условили су вриједносно неуједначен ниво предложених рјешења појединачних амбијената у конкурсним радовима. Карактер просторног обухвата који је био предмет конкурса, указује да он више представља слијед засебних просторних цјелина, него јединствен линеарни потез. Уз то, разноликост предметних амбијената по питању садржаја, намјене, тренутног постојећег стања и, посебно, назначене перспективе развоја, односно – потенцијала, навела је ауторе да се у различитим мјерама и из угла различитих аспеката посвете њиховом осмишљавању.
- Програмски задатак је, препознавши описану *разноликост*, однос стечених обавеза и жељеног будућег развоја централне пјешачке зоне поставио у однос *непосредно – посредно*. Рјешавање саобраћајних површина и садржаја (амбијенти 1), организовање манифестационих тргова (амбијент 2) и парка са спомен обиљежјем (амбијент 4) су биле непосредне, урбанистичко-пројектантске теме, док је предлагање концепта фасадних платана трактова будућих објеката у амбијенту 5 заправо, посредан начин утицаја на резултат у простору.
- Задатак је био – *вишеаспектно/вишетематски*, те сходно томе добијени резултат овог конкурса у већој мјери обухвата различите нивое адекватних одговора у вези са рјешавањем појединих амбијената, него дефинисање предметног обухвата као јединственог потеза.

С друге стране, Комисија је утврдила да у појединим радовима постоје посебно добра рјешења одређених амбијената, дијелова амбијената или дијелова читавог обухвата задатка, као и чврсти концепти, начела, ставови, тематизација и карактер обликовања, који као такви пружају широк спектар потенцијала за употребу у правцу побољшања будућег развоја централног дијела Бањалуке. Уз то, одређени број радова је дао допринос у ширем промишљању неких тема које су се испољиле на овом конкурс, а које завређују одређено признање.

У складу са одредбама чланова 41. и 67. Упутства о организовању и провођењу конкурса из области архитектуре и урбанизма ("Сл.гл. Града Бањалука, број 6/18) и тачком 6. Расписа, Комисија је одлучила да искористи могућност и изврши прерасподјелу броја и редослиједа награда у оквиру укупног наградног фонда, на начин да не додијели прву награду, већ три једнаковриједне друге награде у износу од по 8.500,00 EUR (противвриједност у КМ) и један откуп у износу од 1.800,00 EUR (противвриједност у КМ). Такође је одлучила да се неновчаним признањем ПОХВАЛОМ награде два рада која су својом идејом и концептуалним рјешењем, као и квалитетом разраде остварили одређени умјетнички домет и репрезентативност.

Сходно наведеном Конкурсна комисија је одлучила да се радови приспјели на Конкурс награде, како слиједи:

РАД БРОЈ 12, шифра аутора „73765AA“ - ДРУГА НАГРАДА у износу од 8.500,00 EUR

Конкурсно рјешење нове пјешачке зоне у Бањој Луци представља нову осу града која треба да повеже амбијенте, да их инкорпорира у постојеће амбијенте који их окружују и да наговјести нове правце у којима би град требао да се шири у будућности. Основни концепт рјешења јесте повезивање простора у једну кохерентну цјелину, те формирање новог градског трга као жижне тачке.

Предложено рјешење средишње пјешачке зоне у Бањој Луци мање-више слиједи концепт „текућег простора“ који се развија формирањем тргова. Рјешење потврђује идеју зеленила на тргу или зеленила које уоквирује трг. Интегритиваност зоне постиже се физичким функционалним и обликовним повезивањем амбијента 1 и 2, функционалним повезивањем на нивоу партера амбијента 1 и 2 с амбијентом 3 и 4 сједињеним у један трг омеђен алејама, и пешачким продором из амбијента 4 у амбијент 5 који се третира као затворени блок. На овај начин аутори дијеле зону на три сегмента (амбијенти: 1 + 2 и 3 + 4 и 5). У смислу програма, аутори први сегмент овог ланца третирају као цјеловит функционални трг у којем се налази Музеј савремене умјетности (МСУ). На проницљив начин рјешење одустаје од постојећег рјешења паркирања на уличном острву повезујући тако нову приземну гаражу с пословним активностима и урбаним мотивом „градског степеништа“ са садашњим „залеђем“ зграде МСУ. Рјешењем се задржава високо зеленило испред зграде МСУ-а кроз концепт уздигнутог манифестацијског трга с дрвеним „подом“ оивиченим тракастим тргом изнад нове подземне гараже уз зграду Крајине. Амбијенте 3 и 4 аутори рјешавају као цјеловити трг окружен и подијељен удвојеним дрворедима (алејама) ради формирања "зелених соба". Рјешење непотребно уводи дуге лучне клупе око Храма и не задржава

затечено високо зеленило доброг бонитета на мјесту данашњег парка. Амбијент 5 се рјешава као затворени блок с пропусним приземљем према ободу и средишту блока и комерцијалним садржајима у приземљу, док је на вишим етажама предвиђен стамбено-пословни програм. Унутрашњост блока ријешена је атријумским поступком као пролазна дворишта. Аутори унутрашњост блока третирају као комодификован, односно комерцијализован отворени простор за јавну употребу, те га због тога "одвајају" од амбијента 4 програмом културе. Што се тиче споменичке баштине, споменик бану Милосављевићу измјештен је, а да није назначена нова локација. С друге стране, аутори пажљиво одређују локацију за нови споменик Одбрамбено-отаџбинском рату 1992-1995. у дијелу који је директно везан за Палату председника Републике Српске и са залеђем у амбијенту 5 које се третира намјеном културе.

РАД БРОЈ 8, шифра аутора „70842DM“ - ДРУГА НАГРАДА у износу од 8.500,00 EUR

Основни концепт овог рада је заснован на успостављању нове пјешачке зоне града, која је овим приступом афирмисана као наглашена „озелењена оса“. Уз увођење нових садржаја, обликована је нова партерна површина намијењена пјешацима и активном градском животу. Рјешење наговјештава нову димензију амбијентализације простора као допуну постојећој градској матрици Бања Луке, прије свега постојећој пјешачкој зони и већ развијеном зеленом фонду града.

Предложено рјешење средишње пјешачке зоне у Бањој Луци ослања се на неке од идеја развојног концепта Бањалуке као „зеленог града“. Рјешење се истиче као мање или више функционално рјешење партера и урбаног окружења, прије свега афирмацијом градског зеленила, пјешачких токова и концепта градње темељеног на начелима енергетске ефикасности. Пажљивим приступом прије свега се потврђују постојеће вриједности зеленог фонда кроз концепт „зелених острва“ који омогућава мање или више функционалне пјешачке токове и везе с околином. Интегритет зоне постиже се визуалним поступцима повезивања (Амбијент 1 и 2), функционалном пјешачком везом преко потхода (Амбијент 2 и 3) и функционалном пјешачком везом у приземљу (Амбијенти 3, 4 и 5). На овај начин аутори дијеле зону на три сегмента (амбијенти: 1 и 2 и 3+4+5). У смислу програма, аутори први сегмент овог ланца описују као улично острво с надземном гаражом у комбинацији с терцијарним активностима - смјештен према парку Петар Кочић и с отвореним зеленим простором према хотелу „Босна“. Кроз поступак ремоделирања аутори рјешавају простор испред Музеја савремене умјетности (МСУ) дијелом као зелено окружење, а дијелом као манифестациони трг на штету дијела постојећег зеленила, док простор поред објекта пословног центра „Крајина“ рјешавају подземном гаражом, изнад које формирају алеју с мотивом воде. Рјешењем амбијената 3 и 4 аутори се ослањају на постојећи дизајн и програмски оквир који они функционално рјешавају као зелени отворени простор с елементима парковског карактера чији се мотив понавља у амбијенту 5, интегрирајући тако амбијенте 3, 4 и 5 у јединствену зелену функционалну цјелину. Са гледишта програма планираних зграда у амбијенту 5, рјешење се ослања на концепт стамбено-пословног блока који се развија разнородним програмом терцијарних и кварталних дјелатности у приземљу с отвореним средишњим простором блока, те намјеном културе према амбијенту 4.

Примјењујући концепт двоструке фасаде са "вертикалним баштама", аутори примјењују поступак понављања истог елемента, што резултира неинтегративношћу са утврђеном морфологијом и идентитетом окружења. Што се тиче споменичке баштине, у принципу је предвиђена промјена локације споменика бану Милосављевићу у амбијенту 4. С обзиром на локацију новог споменика Одбрамбено-отаџбинском рату 1992-1995. смјештеног у амбијенту 4, рјешење није укључивало просторно-функционалну анализу нити је дат приједлог просторно композиционог рјешења које обухвата овај споменик.

РАД БРОЈ 6, шифра аутора „2SL5321“ – ДРУГА НАГРАДА у износу од 8.500,00 EUR

Концепт је заснован на укрштању два пјешачка правца – постојећег и планираног, те је на овом мјесту дефинисан нови градски трг. Трг заузима велику површину како би се нагласила његова монументалност и значај за Бањалуку као главни град Републике Српске. Трг је разбијен зеленим површинама и оивчен парковском површином. Тиме конкурсно рјешење чува и увећава природне вриједности у самом центру града. Изграђене и зелене површине су у великој мјери интегрисане, те се кретањем кроз централну зону стиче утисак константне смјене изграђеног и природног.

Предложеним рјешењем средишње пјешачке зоне у Бањој Луци овај рад афирмише хетерогеност урбаног окружења, првенствено кроз поступак пажљивог третирања партера и разнолике композиције зеленила и зеленог окружења. Интегритиваност зоне постиже се визуалним поступцима повезивања (Амбијент 1 и 2), функционалном пјешачком везом преко потхода (Амбијент 2 и 3) и функционалном пјешачком везом у зони приземља (Амбијенти 3, 4 и 5). Аутори се баве првим сегментом овог ланца као уличним острвом са подземном гаражом у комбинацији с терцијарним делатностима и садржајима културе унутар надстрешнице смјештене насупрот pročеља Музеја савремене умјетности (МСУ). Простор испред МСУ-а ријешен је парковским карактером и допуњен надстрешницом на новом тракастом плату који формира према згради "Крајине", а који се надовезује на подземни пјешачки пролаз до Амбијента 3. Рјешење предвиђа додатно озелењавање Амбијента 3 око Храма и његову интеграцију са простором испред хотела „Босна“ кроз материјализацију елиптичног партера. Амбијент 4 ријешен је као зелени квадрат уз задржавање и афирмацију постојећег високог зеленог фонда кроз наглашен састав кружних зелених вртова на тргу. Овај концепт партера примијењен је и у амбијенту 5, с нагласком на токове и паузе кроз интеграцију с разноликим програмом у приземљу зграда и нагласком на отварање овог блока ка ободном окружењу. Што се тиче споменичке баштине, рјешење без претходне просторне провјере предвиђа промјену локације споменика бану Милосављевићу у амбијенту 4. С обзиром на локацију новог споменика Одбрамбеном-отаџбинском рату 1992-1995. смјештеном у амбијенту 4, рјешење амбициозно предвиђа локацију између Храма и Градске управе у форми и зони пјешачке рампе. Композиција зеленила је изразито пажљиво обрађена како у погледу хабитуса, тако и у погледу текстуре, волумена и боје у сврху постизања разнородних амбијената и просторних акцената.

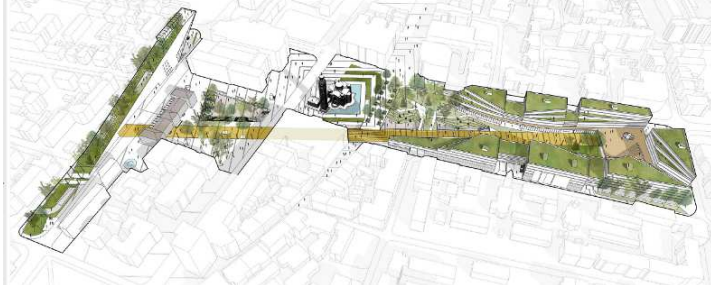

Конкурсни рад је обрадио, те понудио рјешења за свих пет амбијента који чине разматрани обухват. Пројекат наглашава историјску осу и континуитет пејзажа, јача пројектни концепт „урбане оазе“ кроз вертикални пејзаж са више нивоа, уводи зелени појас у старо градско подручје с намјером да од Бањалуке направи "зелени град".

Предложено рјешење разрађује концепт "зеленог града" формирањем низа „зелених кровова“ испод којег у амбијенту 1 смјештају комерцијалне садржаје и гаражне просторе, те пасарелом преко Видовданске улице повезују са амбијентом 2. Испред објекта, а насупрот Музеју савремене уметности (МСУ) предлаже се аутобуско стајалиште са „зеленим зидом“ као полеђином. У Амбијенту 2 формира се нови трг са поставком историјског споменика, те планирају подземне гараже испод истог са колским улазом из Видовданске улице. Пасарела са пјешачком и бицикличком стазом као „зелени кров“ остварује везу са амбијентом 1, али уједно отвара проблем повезивања новоствореног нивоа са партером. Повезивање остварује рампама које својим положајем и димензијом физички и визуелно онемогућавају квалитетну везу како објеката које тангирају обухват конкурсна тако и амбијената међусобно. Интервенција у амбијенту 3 се своди на планирање потходника којим се остварује веза са амбијентом 2. Рад повезује Амбијенте 4 и 5 формирањем нове пјешачке улице са зеленим парковским површинама у вису коридора, те фонтаном, односно водоскоком у централној оси. Такође, у овом амбијенту се планирају пјешачке стазе у облику рампи које се надовезују на планиране објекте у амбијенту 5, а које повезују коту партера са првим спратом предметних објеката. Поред наведеног у овом амбијенту позиционирано је и дјечије игралиште, те су у оквиру парковских површина предвиђене травнате површине, цвјетне алеје, као и високо растиње. На овај начин рјешење поново проблематизује тему рампи, нарочито са аспекта њихових неопходних дужина, те неизбежног формирања неприступачних и неупотребљивих простора испод истих, нарочито у зони објекта Палате Предсједника Републике Српске. У оквиру Амбијента 5 планирано је формирање веће водене површине унутар блока са пјешачким мостовима и платформама изнад воде. Блок у главним цртама прати задате параметре што се тиче висина и габарита објеката. Остварен је концепт повезивања ободних улица са средишњом пјешачком зоном унутар блока. Испод блока је гаража. Дуж стамбено-пословних објеката планирани су пјешачки токови са интерполацијом зелених површина паралелно са воденим површинама. Карактеристика овог рада је озелељавање кровних тераса.

Што се тиче споменичке баштине, рјешење без претходне просторне провјере споменик бану Милосављевићу задржава у оквиру ове цјелине, те предлаже нову позицију. Насупрот истога, дају локацију за још један историјски споменик.

РАД БРОЈ 4, шифра аутора „12241BD“ – НЕНОВЧАНО ПРИЗНАЊЕ - ПОХВАЛА

Конкурсни рад је обрадио, те понудио ријешења за свих пет амбијента који чине разматрани обухват. Рад је предложио централну осу која повезује све амбијенте, називајући је „Променада сјећања“.

Рјешење предлаже дијагоналну осовину за увезивање свих просторних цјелина: од раскрснице улица Васе Пелагића и Бана др Тодора Лазаревића до градске нише непосредно поред јужног краја Музеја савремене умјетности. Ову осу аутори називају „Осом сјећања“ и за њу вежу, како конкурсом тражене меморијалне садржаје, тако и друге елементе сјећања града – и његове (ре)презентације.

Аутори сматрају да централној зони Бање Луке недостаје разноврсности висинских позиција за активирање и уживање јавног градског простора, те предлажу рјешења за то кроз спуштање испод нивоа основне коте терена, подизање јавног домена у дијелове прве надземене етаже, те – као најупечатљивији дио овог рада - излазак на (озелењене) градске кровове у косој равни и у континуитету са градским парковима (у Амбијенту 1).

Иако ово рјешење доноси врло висок ниво довршености конкурсног материјала, солидан визуелни и графички стандард, пажњу посвећену детаљима (испраћену квалитетним примјерима), оно ипак, својим занемаривањем елемената постојећег стања (али и важећих докумената просторне регулације) успијева да умањи сопствене вриједности и, прије свега, сопствену примјењивост на датој локацији. Тако се у амбијенту 5 игноришу већ активни грађевински радови, док се, истовремено, зона грађења помјера у амбијент 4 предвиђен за јавни градски простор.

Рјешење амбијента 1, као и концепт фасада у амбијенту 5 може се сматрати храбрим, успјелим, па чак и примјењивим, док денивелације у амбијентима 2, 3 и 4 иду у другу крајност. Тежња рада ка интегрисању укупне цјелине конкурсног задатка је свакако за похвалу.

РАД БРОЈ 5, шифра аутора „21218BS“ – НЕНОВЧАНО ПРИЗНАЊЕ - ПОХВАЛА

Концепт се развио кроз мотив преклапања решетки. Свака решетка настала је геометријом постојеће физичке структуре. Свака амбијентална геометрија има своју подтему и подаргумент. Инсталација освјетљења припада једној мрежи, док водени парк/фонтана припада другом и главном току и тако даље. Узајамно дјеловање ових мрежа ствара препознатљиву свеобухватну тему у свим амбијентима и у цјелокупној централној јавној зони у граду. визуелни доживљај.

Овим приједлогом се центар града обрађује на дјелимично апстрахован начин гдје конкретни садржаји и простори постају полигон редифиниције. Они се, наиме, подвргавају

организацији и обликовању гдје се уобичајени односи међу елементима мијењају, стварајући нове склопове који изражавају друге кодове и метафоре. Сугеришу се другачије типологије у односу на оне уобичајене, везане за садржаје задате конкурсним програмом. На тај начин, стамбено-пословни комплекс у амбијенту 5, покривањем заједничког међупростора постаје „нешто друго“ у односу на уобичајени архитектонски израз дотичне намјене. Описаним прекривањем се простор између објеката наглашава и подцртава јавну употребу. Језгро „догађаја“ постаје међупростор коме гравитирају околни амбијенти управо због снаге просторног израза покривене површине. Озелењене, парковске површине у амбијенту 2 и 4 ријешене су више на нивоу слике него конкретног склопа у простору. Предложена рјешења су, као што је већ примјећено, више апстраховани прикази неке површине него конкретни простори. Уз то, њихова просторна организација то потврђује, будући да се више формалистички него функционално смјешта на конкретно мјесто. Изнесене тврдње важе и за амбијент 1 гдје су претпостављене зелене површине више декоративни пунктови него употребљиви парковски садржаји.

Предложено рјешење се, дакле, више ослања на израз него на конкретну организацију простора; предност се даје значењу, сугестивности и архитектонском ставу и исказу. Управо у томе и лежи квалитет овог рада; приказани простори су визуелизовани концепти, ближи суштини појмова на које се односе него што представљају њихове конкретизације.

Једини аспект рада који је артикулисан као материјализација идеје је осветљење обрађиваних амбијената; системом уличног осветљења, различитих облика, технологија и положаја у конкурсном обухвату, саопштена је идеја о свјетлу као градивном елементу организованог простора. Њиме су наглашавани, чак и формиран правци кретања пјешака. детерминисане површине окупљања, акцентирани пунктови од значаја и лоцирани фокуси сагледавања битних тачака у обрађиваној зони.

Аутори су, дакле, свјетлост поставили у средиште своје идеје, чиме су разријешили анатомију простора, док су поставкама на граници чистог концепта изразили своје ставове о „игри“ уобичајеним елементима, који, доведени у (не)уобичајене односе стварају нова значења.

ПРЕПОРУКЕ ЗА ДАЉУ РАЗРАДУ И РЕАЛИЗАЦИЈУ КОНКУРСНОГ ЗАДАТКА

Конкурсна комисија је, у оквиру својих надлежности, а на основу сазнања произашлих из оцјењивања конкурсних радова, у сврху доприноса даљем развоју и разради задатка припремила и једногласно усвојила конкретне смјернице-препоруке, којима се дефинише који то појединачни амбијенти, из којих конкурсних радова и на који начин, треба да послуже као основ за реализацију централне пјешачке зоне.

Радови који садрже рјешења појединих амбијената са највише развојног потенцијала су:

- Рад под редним бројем **2, шифра аутора 7711TW** – концепт фасадних платана у оквиру амбијента 5;
- Рад под редним бројем **6, шифра аутора 2SL5321** – концепт партерног рјешења у оквиру амбијента 5;
- Рад под редним бројем **8, шифра аутора 70842DM** – концепт парковске површине у оквиру амбијента 4 и афирмација концепта „зеленог града“;
- Рад под редним бројем **12, шифра аутора 73765AA** – концепт обједињавања амбијената 1 и 2.

Конкурсна комисија је заузела став да се идеје за поједине амбијенте из ових радова имају користити као градивна, концептуална рјешења у оквиру даљег развоја централне пјешачке зоне, првенствено кроз измјену планске документације. Комбиновање рјешења из различитих радова чак је у овом конкретном случају природно и пожељно управо због суштинске просторно/намјенске разнородности предметне просторне цјелине.

Рад под редним бројем 2, шифра 7711TW – концепт фасадних платана у оквиру амбијента 5

Концепт фасадних платана у овом раду се истиче у односу на друга рјешења. Амбијент 5 је осмишљен као систем од два тракта стамбено-пословних објеката постављених на регулацију улица Српске и бана др Т. Лазаревића. Употребљени архитектонски језик потиче из ширег савременог тренда неомодернистичког приступа, колажа застакљених и пуних површина, хоризонталних наглашених вијенаца и кинетичких елемената прозорских застора. Композиција не садржи историјске елементе у ужем смислу ријечи већ се може посматрати као примјер ослоњен на узор из позне модерне друге половине двадесетог вијека. Декор се, начелно, читава у наглашеним хоризонталним вијенцима отворених тераса које су према унутрашњости блока истурене, озелењене и наглашене. Према ободним улицама, фасаде су, фрагментарно, обрађене вертикалним зеленилом. Визуелно тежиште композиције је блок отвора са покретним засторима који је лоциран према улици Васе Пелагића. Његова улога је и улога акцента цијелог комплекса објеката, па својим положајем наговјештава динамику просторног развитка дотичног амбијента. Каскадирање завршних спратова трактова објеката према цркви Христа Спаситеља има за тежњу да нагласи позицију храма као тежиште цијелог конкурсног обухвата. Равни кровови су озелењени и служе за рекреацију, а због положаја објеката којима припадају представљају и видиковце у центру града. Сегменти фасада одговарају контурама објеката којима припадају, па су улични фронтови лишени монотоније и монотипије. Групација постојећих објеката у зони хотела „Талија“ се задржава. Приједлог њихове висинске доградње у духу околних, нових објеката који ће се тек градити афирмише постојеће архитектонске вриједности на локацији.

Поједина рјешења и из рада под шифром 70842DM могу доградити претходно изложене вриједности. То се, првенствено односи на технологију енергетске ефикасности и „зелену архитектуру“ као једног од израза поменуте технологије. Вертикално зеленило би обогатило простор центра града, како у архитектонском, тако и у еколошком смислу. Систем „дупле“ фасаде је пожељан принцип за постављање услова за грађење у центру града и подизању вриједности његовог простора, а атрибути Бање Луке као града зеленила се и на овај начин још једном подцртавају.

Рад под редним бројем 6, шифра 2SL5321– концепт партерног рјешења у оквиру амбијента 5

Најзначајнији допринос и потенцијал за будућу разраду овог рјешења односи се, прије свега, на аспект дизајна партера пјешачке зоне, посебно рјешење партера амбијента 4 и 5. Нарочита корист овог рјешења огледа се у пажљивом и проницљивом обликовању композиције зеленила као битног поступка формирања различитих урбаних амбијента. Значајан допринос рјешења с добрим потенцијалом односи се на обликовно рјешавање амбијента 4 као зеленог трга кроз процес формирања зелених острва на тргу. Наиме, такво рјешење пружа солидну могућност за постављање новог споменика према Палати председника Републике Српске, те дислокацију споменика бану Милосављевићу на почетак истоимене улице. Композиција овог простора задовољава захтјев за задржавање високог зеленила доброг бонитета, али исто тако омогућава добар проток, одржавање, употребу и видљивост свих битних елемената у амбијенту 4, као и окружењу. Рјешење партера у амбијенту 5 на добар начин омогућава потенцијал будуће разраде унутрашњости блока кроз концепт протока и задржавања, те нуди добро функционално повезивање као и видљивост битних садржаја и елемената из окружења. Увођење урбаног елемента „надстрешнице“ може послужити као мотив за нове „генераторе“ урбаног садржаја и јавног коришћења.

Рад под редним бројем 8, шифра 70842DM – концепт парковске површине у оквиру амбијента 4 и афирмација концепта „зеленог града“

Значајан допринос и потенцијал за будућу разраду овог рјешења односи се, прије свега, на функционалну повезаност и рјешавање партера, а мање на обликовни аспект, уз мање или више поштовање утврђених и задатих урбанистичко-архитектонских параметара. Концепт „зеленог града“, као и разматрање начела енергетске ефикасности, пружају прилику за утврђивање услова и параметара за будући развој дотичног подручја. Рјешење постојећег парка у амбијенту 4 на функционалан начин пружа солидну претпоставку за будуће рјешавање овог простора као окружења с парковским карактером у којем је могуће лоцирати нови споменик. Имајући у виду значај и карактер новог споменика, за очекивати је да ће се предложена композиција парка промијенити, прије свега у визуелно-просторном смислу, а могуће и у смислу карактера овог простора. Рјешење амбијента 4 омогућава постављање споменика бану Милосављевићу на нову локацију на почетку Улице бана Милосављевића. Значајан допринос овог рјешења представља приједлог намјене објеката у амбијенту 5 (садржај културе) а према амбијенту 4, који се може повезати са будућим спомеником. Рјешење партера амбијента 5 може послужити као основа за будућу разраду партера овог блока.

Најупечатљивији допринос и потенцијал за будућу разраду овог рјешења односи се на третман амбијената 1 и 2, који су ријешени као јединствена цјелина. Предложено рјешење овог сегмента омогућава активирање пјешачког протока из правца парка "Петар Кочић" у комбинацији са, у једном дијелу, сервисним колским саобраћајем. Изванредни потенцијал односи се на рјешење трга, који се сада налази око зграде Музеја савремене умјетности (МСУ), а који пружа потенцијал тематске активације садржаја МСУ-а, сада на отвореном простору. Обликовно-програмско рјешење уводи тему градског степеништа, изостављајући активности комерцијалних услуга у корист пословног садржаја, на начин да „чува“ јавни простор за јавни и заједнички садржај насупротив комодификацији. Уз пажљиво разматрање проблема денivelације овог простора, могуће је третирати простор испред МСУ-а као манифестациони трг с високим дрвећем у свеобухватном габариту према објекту пословног центра „Крајине“. Простор третиран на овај начин омогућава локализацију новог споменика ослобођењу и присаједињењу простора садашње Републике Српске заједничкој држави Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, односно Југославији. Значајан допринос овог рјешења односи се на приједлог локације за нови споменик Одбрамбено-отаџбинском рату 1992-1995. на подручју данашњег парка према Палати председника РС. Конкретно, рјешење омогућава да се одржавају државне церемоније у спомен на познат догађај, а коју овај споменик означава. Рјешење амбијента 4 омогућава постављање споменика бану Милосављевићу на нову локацију на почетку Улице бана Милосављевића. Такође, ово рјешење пружа добру сагледивост будућег споменика, као и могућност повезивања теме споменика са намјеном културе предвиђене у залеђу овог споменика у амбијенту 5.

На основу свега наведеног, а сагледавајући комплексност простора и дужину трајања реализације дијелова конкурсних рјешења Конкурсна комисија препоручује уговорном органу да формира Комисију за праћење имплементације препорука у поступку даље разраде конкурсних рјешења кроз израду урбанистичке и техничке документације, са задацима да:

1. из радова формира смјернице за јединствено просторно-програмско рјешење централне пјешачке зоне Бање Луке користећи се концептима одговарајућих амбијената из три другонаграђена рада, на начин да из:
 - рада под шифром 2SL5321 – преузме концепт партерног рјешења у оквиру амбијента 5;
 - рада под шифром 70842DM – преузме концепт парковске површине у оквиру амбијента 4 и концепт „зеленог града“;
 - рада под шифром 73765AA – преузме концепт обједињавања амбијената 1 и 2 у јединствен ``Музејски трг`` са објектом Музеја савремене умјетности РС на његовом средишту;
2. покрене иницијативу за измјену документа просторног уређења ради имплементације побројаних рјешења за поједине амбијенте из тачке 1;
3. изради пројектни задатак и верификује идејно рјешење уређења партера у оквиру амбијента 5 које ће послужити као основ за јединствено уређење тог дијела централне пјешачке зоне;
4. прати израду урбанистичке и техничке документације за извођење објеката у амбијенту бр. 5 са циљем верификације ликовних и архитектонских квалитета фасадних платана.